

de bres

Vecht en Plassengebied

lentenummer

jaargang 37 2022

IVN Vecht en Plassengebied laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond en belangrijk natuur is. Dat doen we d.m.v. natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes. Zelf leren en doen staan centraal. Zie ook <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied>

De Bres is het tijdschrift voor de leden en donateurs van de IVN afdeling Vecht en Plassen-gebied. Wij zijn actief in het gebied aan weerszijden van de Vecht met daarin de plaatsen Utrecht, Leidsche Rijn, Vleuten-de Meern, Maarssen, Breukelen, Loosdrecht en Loenen. Dit is een gevarieerd landschap met een rijke natuur. In het gebied organiseren wij wandelingen, lezingen en cursussen. Op deze manier proberen we mensen zoveel mogelijk van het landschap te laten genieten en te laten ervaren hoe bijzonder de natuur is.

Nog geen lid? Ontdek de natuur met het IVN! Bovendien steun je als lid ons werk. Wij willen voor iedereen de natuur dichterbij brengen. Ook voor wie het niet vanzelfsprekend is, zoals ouderen, chronisch zieken en kinderen. Jouw lidmaatschap helpt daarbij.

Vanaf €2,- per maand ben je al lid, meld je aan via de website <https://www.ivn.nl/steun-ivn/word-lid>

Bericht van de voorzitter

Beste leden, Namens het bestuur nodig ik jullie van harte uit voor de Algemene Ledenvergadering op 7 april 2022. De coronamaatregelen zijn bijna allemaal afgeschaft zodat dit jaar de Algemene Ledenvergadering weer fysiek kan plaatsvinden. De agenda en het jaarverslag 2021 vinden jullie in deze Bres. Ondanks de coronamaatregelen zijn er in 2021 activiteiten georganiseerd die zeer goed bezocht werden. Dit toont aan dat ondanks de lastige periode de leden zich voor onze afdeling willen inzetten. Ik wil namens het bestuur deze leden hiervoor hartelijk danken.

Nu ik dit bericht schrijf bloeien de sneeuwkllokjes volop. Ook in de Commelinhof, die nu weer open is. De 'hoffers', zoals de leden van de werkgroep Commelinhof zich noemen, zorgen al jarenlang onder bezielende leiding van Minke Schröder en Pien Jansen voor het onderhoud, ontvangst van bezoekers en het verder ontwikkelen van deze mooie stinzenplantentuin in park Vechtenstein in Maarssen. Zoals u in het vorige nummer van de Bres kon lezen wordt het gebied waar vroeger de schuur stond aangepakt. Wil je ook een 'hoffer' worden? Laat het de werkgroep Commelinhof weten. Zoals ik vorig jaar een keer schreef wordt de Natuurcursus al meer dan 25 jaar georganiseerd. Deze cursus trekt altijd veel belangstelling en heeft ook als voorbeeld voor andere IVN afdelingen gediend. De huidige organisatoren, die deze cursus al flink aantal jaren hebben georganiseerd, hebben laten weten dat ze na de cursus van september 2022 willen stoppen. Het

bestuur is op zoek naar IVN-leden die de organisatie van deze cursus zouden willen oppakken. Vragen of interesse? Neem contact op met Truus Lefeber, de secretaris van onze afdeling. Dit is mijn laatste 'bericht van de voorzitter'. Na twee termijnen als bestuurslid, waarvan de laatste als voorzitter, treed ik tijdens de Algemene Ledenvergadering af en draag ik het stokje over. Het bestuur draagt Hans van Loenhoud als nieuwe voorzitter voor. Dit zou de gelegenheid zijn waar ik op mijn bestuursperiode terug zou kunnen kijken. Dat doe ik echter niet. Het enige wat ik wil zeggen is dat ik mijn (oud-) medebestuursleden, maar ook de andere actieve leden, hartelijk wil danken voor de prettige samenwerking om onze mooie IVN-afdeling draaiende te houden. Ik wil Lonneke Bakker apart bedanken. Lonneke is twee jaar algemeen bestuurslid van onze afdeling geweest. Door persoonlijke omstandigheden heeft zij helaas moeten besluiten om haar functie neer te leggen. Lonneke heeft zich vol energie ingezet voor onze afdeling, o.a. communicatie ingezet. Het bestuur draagt Anina Jonker als algemeen bestuurslid voor. Dat het bestuur voor de twee vacatures kandidaten kan voordragen zegt ook iets over de betrokkenheid van de leden bij onze afdeling. Zeker omdat het tegenwoordig over het algemeen lastig is om bestuursleden te vinden. Dan rest mij alleen nog de afdeling, waar ik natuurlijk lid van blijf, een mooie toekomst toe te wensen.

Groeten,
John van Himbergen

Broedvogeltelling riet - landen Kockengen 2022

Al vele jaren tellen we vanuit de Natuurgroep Kockengen in het voorjaar de broedvogels in de rietlanden van Kockengen (zie kaart).

We gebruiken als methode BMP-A (Broedvogel Monitoring Project - A) van SOVON. Kort samengevat: gedurende het voorjaar worden in 7 - 12 bezoeken rond zonsopkomst de broedvogels geteld. Per waarneming wordt aangegeven of het bijvoorbeeld een zingend mannetje is, een paartje, een nest met jongen etc. Vervolgens geeft het SOVON systeem op het einde van het seizoen voor alle soorten een schatting van het aantal broedparen in het gebied en de locatie van die broedparen.

Als je belangstelling hebt om eens een inventarisatieronde mee te lopen (max. 1 persoon per keer), meld je dan aan bij Fons van Haelst (fons.van.haelst@gmail.com) of bel 06-13212061.

De voorplaat

Op de voorplaat is een foto geplaatst van een cocon, die door de vrouwelijke Wespspin is gebouwd en waarin haar eieren liggen.

Voor het prachtige verhaal over deze spin kijk dan naar het artikel van Klaas Koornwinder over de Argio bruennichi op pagina 12 en 13.

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering

Tijdstip: 7 april 2022 om 20:00 uur **Locatie:** Emmaus Haarzuilens, Eikstraat 14, Haarzuilens

Agenda

1. Opening
2. Bijkomende agendapunten
3. Notulen Algemene Ledenvergadering 25 maart 2021
4. Toelichting financieel jaarverslag penningmeester
5. Verslag Kascommissie en verkiezing nieuw kascommissielid
6. Jaarverslag 2021, waaronder verslag **vertrouwenpersoon** en nieuws uit de werkgroepen
7. Voorstel contributieverhoging: per 01-01-2023 wordt de contributie voor leden van €24 naar €25 verhoogd. De afdracht naar landelijk IVN wordt dan €12,50 ipv €12. Voor huisgenotenleden verandert er niets. Voor hen blijft de contributie €12 met een afdracht naar landelijk IVN van €2.
8. Mededelingen:
 - Vanaf 1 januari 2022 kunnen inwoners van Utrecht en Stichtse Vecht met een U-pas met korting deelnemen aan cursussen.
 - Belangrijk aandachtspunt voor het bestuur is het betrekken van nieuwe (actieve) leden bij onze afdelingen. Ideeën zijn welkom.
9. Aftreden en verkiezing bestuursleden:
 - Voorzitter John van Himbergen treedt reglementair na twee bestuurstermijnen af.
 - Secretaris Truus Lefeber en algemeen bestuurslid Christian Naethuys hebben één bestuursstermijn erop zitten en stellen zich herkiesbaar.
 - Algemeen bestuurslid Lonneke Bakker treedt vanwege persoonlijke omstandigheden af.
 - Het bestuur draagt Hans van Loenhoud als voorzitter en Anina Jonker als algemeen bestuurslid voor.

8. Rondvraag

9. Sluiting

Na de ALV is er een gezellig samenzijn onder het genot van een drankje.

Wilt u aan de Algemene Ledenvergadering deelnemen dan dit graag van te voren opgeven bij Truus Lefeber (truus.ivnvp@gmail.com).

Jaarverslag 2021 IVN Vecht en Plassengebied

Inleiding

Met plezier presenteert het bestuur van de IVN afdeling Vecht en Plassengebied het jaarverslag 2021. De missie van het IVN (Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid) is het vergroten van de betrokkenheid van mensen bij natuur en milieu, gericht op een duurzame samenleving

Onze afdeling omvat de gemeenten Utrecht en Stichtse Vecht.

In 2021 heeft onze afdeling 24 nieuwe leden mogen verwelkomen en 10 personen hebben hun lidmaatschap opgezegd. In totaal hadden we op 31 december 2021 301 leden.

Elk jaar organiseert onze afdeling meerdere publieksgerichte activiteiten en cursussen. Helaas zijn ook het afgelopen jaar veel activiteiten ~~vanwege de corona-pandemie niet~~ doorgedaan. De 20 activiteiten die wij toch konden organiseren werden volgens de RIVM richtlijnen gedaan. Hieraan hebben 354 volwassenen en 103 kinderen meegedaan. Bij 4 activiteiten is gevraagd of de deelnemers lid waren van het IVN. Van deze 50 deelnemers waren 43 deelnemers geen lid van het IVN. Tevens geven wij excursies op aanvraag.

In 2021 hebben 9 leden van onze

afdeling hun natuurgidsenopleiding succesvol afgerond en zij kunnen nu hun opgedane kennis tijdens onze activiteiten in de praktijk brengen. Onze website www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied wordt goed bezocht. Op deze website staat de belangrijkste informatie over onze afdeling zoals de excursies, de wijze van aanmelding, de diverse werkgroepen, het Beleidsplan en het Huishoudelijk Reglement. In dit jaarverslag vindt u van diverse werkgroepen een kort verslagje van het afgelopen jaar en het financieel jaaroverzicht.

Het bestuur

Gedurende dit jaar heeft een bestuurswisseling plaatsgevonden. Op 25 maart 2021 werd de Algemene Ledenvergadering (ALV) gehouden. Vanwege de corona-pandemie vond deze digitaal plaats. Tijdens de ALV is Marloes van der Beek afgetreden als algemeen bestuurslid. Kees Goossen is als nieuw algemeen bestuurslid gekozen. Het bestuur bestond na de ALV uit: John van Himbergen, voorzitter, Truus Lefeber, secretaris, Terenia de Reus, penningmeester, Christian Naethuys, algemeen bestuurslid, Lonneke Bakker, algemeen bestuurslid en Kees Goossen, algemeen bestuurslid. Het bestuur heeft 5x vergaderd, waarvan 4x digitaal. Belangrijke terugkerende

onderwerpen op de agenda waren: de gevolgen van de coronapandemie, communicatie en hoe de vrijwillige bijdrage bij excursies geïnd kan worden nu er steeds minder mensen contant geld bij zich hebben. Omdat de Triodos-bank nu niet werkt met QR-code en andere digitale mogelijkheden vanwege de grote groep gidsen vooralsnog niet praktisch uitvoerbaar zijn wordt er gekozen voor een visitekaartje.

Op 12 september 2021 heeft het bestuur voor de actieve leden een gezellig samenkomst georganiseerd. Het bestuur was van plan een welkomebijeenkomst voor nieuwe leden te organiseren. Vanwege corona is deze bijeenkomst afgelast. Deze bijeenkomst zal op 3 april 2022 worden georganiseerd.

~~Op 14 oktober 2021 heeft het bestuur met de coördinatoren van de werkgroepen overlegd. Tijdens deze vergadering is gesproken over verwelkoming nieuwe leden, betrekken jongeren, de vrijwillige bijdrage en de U-pas. Bestuursleden hebben ook deelgenomen aan de (digitale) vergaderingen van de regio Utrecht. Voor 2021 is uit het 'De Winterfonds' (een legaat) geld toegekend aan de aanschaf van een eetbare voedselhaag rond de moestuin van het Voedselbos~~

2021 was niet een heel slecht jaar voor IVN Vecht en Plassengebied. De natuurgidsencursus is afgerond, een deel van het restbedrag is naar IVN Nieuwegein gegaan en het restant staat gereserveerd voor de NGO activiteiten die nog gaan komen. Ons ledenaantal groeit en dat zien we terug in het bedrag voor de contributie. Tijdens de excursies die wel door zijn gegaan hebben de deelnemers ook

een vrijwillige bijdrage achtergelaten. Wij hebben ook een aantal donateurs die ons graag financieel steunen. Voor de cursussen die niet of gedeeltelijk zijn opgestart heeft restitutie plaatsgevonden.

Donateurs: Ben je donateur dan steun je het werk van IVN afdeling Vecht & Plassengebied.

Een donateur is geen lid of donateur

van IVN Landelijk. Als donateur ontvang je het afdelingsblad "De Bres". Dit kan digitaal maar ook op papier. U kunt uw donatie overmaken naar NL28 TRIO 0788 8854 99 t.n.v. IVN afd. Vecht en Plassengebied te Maarssen.

Andere activiteiten zijn in balans gebleven.

Terenia de Reus,

Verlies en winstrekening 2021

Omschrijving	werkelijk 2019		begroot 2020		werkelijk 2020		begroot 2021		werkelijk 2021	
	debet	credit	debet	credit	debet	credit	debet	credit	debet	credit
Cursuskosten	358,48		500,00		2235,70		500,00		336,02	
Spreker docenten			100,00		221,75		100,00			
Zaalhuur	1006,15		1000,00				950,00		409,50	
Reclamekosten	139,15		150,00				150,00			
Onkosten vrijwilligers	67,55		50,00		65,35		50,00		463,13	
Consumpties						27,00			279,41	
Kosten activiteiten	1032,62		500,00		242,11		500,00		271,20	
Verenigingsactiviteiten	334,18		450,00		280,25		450,00		9,66	
Administratiekosten	301,67		300,00		236,57		300,00		234,53	
Bres	1024,84		1200,00		1024,83		1200,00		1405,58	
Bankkosten	168,30		150,00		183,98		150,00		154,15	
Overige bestuurskosten	167,14		150,00		10,40		200,00		210,93	
Mutatie voorraad	1000,00		1000,00		1000,00		62,00		61,96	
Ontvangen contributies		3496,80		2200,00		3036,00		2000,00		3220,00
Ontvangen subsidies						440,00				475,00
Ontvangen donaties		277,50		100,00		148,50		100,00		119,00
Opbrengst winkeltje		449,00		45,00		72,50		12,00		20,00
Collectebus activiteiten		965,40		700,00		847,70		400,00		502,65
Aangevraagde excursies		150,00		200,00		573,50		150,00		75,00
Cursusgelden		2457,00		2300,00		1180,00		1945,00		1819,00
Rente opbrengst banken		10,61		5,00		5,07		5,00		0,13
	2206,23				829,33					
Winst	7806,31	7806,31	5550,00	5550,00	6330,27	6330,27	4612,00	4612,00	6530,78	6530,78

Omschrijving	2019		2020		2021	
	debet	credit	debet	credit	debet	credit
Kapitaal		5475,04		6762,45		8810,79
Reservering Commelinhof		1443,52		1178,79		1968,79
Reservering NGO		918,82		7390,59		2215,42
Reservering F. de Winterfonds		15156,61		13914,10		12914,10
ASN-spaarrekening	22363,22		22368,29		22368,42	
ING betaalrekening	3410,53					
ING spaarrekening	4433,93					
TRIOdosbank betaalrekening			2357,58		1050,85	
TRIO rentemeerrekening			7123,93		5099,93	
Debiteuren			99,00		24,00	
Crediteuren		602,20		1836,50		
Vooruitbetaalde posten		24,00		99,00		60,61
Voorraad goederen	1061,96		61,96			
Resultaat		7649,45		829,33		2694,71
TOTAAL	31269,64	31269,64	32010,76	32010,76	28603,81	28603,81

F. De Winterfonds

Jaar	Stand	Onderwerp	Toegewezen
Restant donatie 2014	20.000,00	Vleermuiskasten	255,21
		Vechtensteindag	158,83
		Uitbreiding Commelinhof	500,00
Restant donatie 2015	19.085,96	Uitbreiding Commelinhof	500,00
		Advertentiereeks	250,00
		Workshop voor gidsen	250,00
Restant donatie 2016	18.085,96	Natuurgidsencursus	500,00
		Uitbreiding Commelinhof	500,00
Restant donatie 2017	17.000,00	Batdetector	300,00
		Nascholing gidsen	500,00
		J.P. Thijssedag	200,00
Restant donatie 2018	15.700,00	Nascholing gidsen werkgroep Utrecht	333,00
		Uitbreiding Commelinhof	333,00
		Kinderactiviteit werkgroep Utrecht	333,00
Restant donatie 2019	15.651,00	Sneeuwkllokjesboom Commelinhof	205,62
		Loepjes bij excursies Paddenstoelen werkgroep	288,43
Restant donatie 2020	15.156,95	IVN wandelapp	250,00
		Archief Commelinhof	450,00
		Bomen kinderboerderij Ottenspoor	542,51
Restant donatie 2021	13.914,10	Leifruithaag Voedselbos ZW Oostwaard	1.000,00
Restant donatie 2022	12.914,10		

Jaarverslag 2021 Wandelingen Werkgroep

In het voorjaar konden we nog niet wandelen vanwege Corona.

Onze eerste wandeling was 13 juni in de Moerputten ten Zuiden van Den Bosch, het gentiaanblauwtje was de hotspot!

Op 5 september liepen we met acht wandelaars het Bellopad, vanaf Wilnis naar Abcoude, de helft haalde ook Abcoude.

Op 17 oktober gingen we Struinen door de Duinen ten Zuiden van Katwijk, voor ons een mooi afwisselend landschap.

Onze vierde wandeling was de Groene Wissel vanuit Hollandse Rading

Voor 2022 hebben we zes wandelingen gepland, nu ook in februari en december.

Groeten Willemien.

Kort jaarverslag Werkgroep Stadsnatuur 2021

Het was weer een jaar met beperkingen....

De Utrechtse binnenstad was te druk...

Begraafplaatsen boden rust

Enkele getallen:

- werkgroep: 3 leden hebben afscheid genomen en we hebben 2 nieuwe leden verwelkomd. We hebben nu in totaal 8 leden.
- We hadden 2 stagiaires, die nu beiden natuurgids zijn.

- We hadden 10 vergaderingen (waarvan 6 met Zoom).
- Slechts 5 excursies gingen door (slootje prutten bij de Pioniers; Stadssafari (met nieuwe app); Bemuurde Weerd; zaden en vruchten op de Driehoek; najaarsexcursie op begraafplaats St Barbara en park Hoogeland).
- Vanwege het gebrek aan excursies hadden we 5 teamuitjes (knoppentocht Oostbroek; fietstocht Utrecht-West; voorjaar op begraafplaats Soestbergen; bomen op de Nieuwe Ooster (Amsterdam) en vogels op vliegbasis Soesterberg).

*Al met al minder
publieksactiviteiten dan in 2020.
Maar wel meer
groepsactiviteiten.*

Jaarverslag Natuurgidsen Opleiding 2020-2021 Nieuwegein/ IJsselstein en Vecht en Plassengebied.

Op 14 januari 2020 startte de gidsenopleiding met 30 deelnemers, 10 van de afdeling Nieuwegein/IJsselstein (N&I), 19 van de afdeling Vecht en Plassengebied (V&P) en 1 uit de afdeling Amsterdam. De cursus werd geleid door Martin van Genderen (N&I), Jan van Schooten, Ineke van Werven en Joop Bouwman (V&P). Voor voorzieningen en randvoorwaarden Titia Kan-Boot (V&P).

Per januari 2021 waren er nog 20 cursisten actief. Een deel is gestopt wegens persoonlijke omstandigheden, een deel i.v.m. corona.

Omdat de lessen vooral via zoom gingen en het moeilijk was excursies te geven, is besloten de cursisten meer te betrekken bij de theorielessen. In twee- of drietallen werden de lessen voorbereid met een (extern)docent.

Daarnaast is gevraagd aan cursisten om aanvullend 'ommetjes' te beschrijven, die door anderen gevolgd konden worden. Zo heeft de cursusleiding geprobeerd de cursisten actief en betrokken te houden. Met name het aantal excursies was hierbij nog onvoldoende gerealiseerd en zijn vooral lopende de zomerperiode 2021 ingehaald, vooral in de vorm van mini-excursies.

Het kennismakingsweekend aan het begin van de cursus is vanwege corona verplaatst naar begin juli 2021 (en werd dus een afsluitingsweekend).

De afronding vond plaats in het eerste weekend van september, dus een geringe vertraging. De afsluiting vond plaats op landgoed Vredegoed.

Er zijn 18 cursisten geslaagd, waarvan 9 van IVN Vecht en Plassengebied.

Namens het cursusteam,
Joop Bouwman

Jaarverslag Vogelwerkgroep

De vogelwerkgroep heeft 1 excursie in september kunnen organiseren langs het Bert Bos pad.

Jaarverslag Vertrouwenspersoon

In september 2021 heeft het bestuur mij benoemd als vertrouwenspersoon van IVN afdeling Vecht en Plassengebied. In het herfstnummer 2021 van de Bres stelde ik mij voor. Er is een mailadres aangemaakt: vertrouwenspersoon@ivnvechtplassen.org. In 2021 zijn geen meldingen van ongewenst gedrag ontvangen. Vanwege corona vond de landelijke bijeenkomst voor vertrouwenspersonen niet plaats. De bijeenkomst is verplaatst naar 2022, natuurlijk wederom onder voorbehoud. Ik hoop van harte dat die bijeenkomst door gaat, want ik zie er naar uit om meer over het beleid te vernemen en om te leren van de collega-vertrouwenspersonen.

Met vriendelijke groet,
Tineke Schermerhorn

Flora Batava

in december 2021 bespraken Truus Lefeber en ik ons aanbod voor rondleidingen in Over-Holland voor hotelgasten van hotel Flora Batava (voorheen Vijverhof) te Nieuwersluis met de hotelmanager, Fatima Parejo. Zij ontving ons voorstel met groot enthousiasme; zij vermoedt dat er veel belangstelling zal zijn. Wij kwamen tot het volgende voorstel: maandelijks wandelingen van 10.30 uur tot 12.00 uur op de eerste zondag van de maand vanaf maart tot en met september. Omdat het ons aanbod is, menen wij dat om een vrijwillige bijdrage kan worden verzocht, maar niet om betaling. Verzoeken buiten ons aanbod om kunnen tegen betaling worden gehonoreerd, afhankelijk van de beschikbaarheid van de gidsen. Er zijn voor de aangeboden rondleidingen vijf gidsen beschikbaar, telkens worden twee gidsen per rondleiding ingeroosterd. Toestemming werd gevraagd aan Stichting Utrechts Landschap, de eigenaar van het

parkbos van Over-Holland. (Ter kennisgeving: toestemming is sinds eind 2021 onder voorwaarden nodig om groepen rond te leiden bij Stichting Utrechts Landschap en Natuurmonumenten). Ik kan verheugd melden dat begin 2022 de toestemming is verleend. We evalueren na de laatste rondleiding of zoveel eerder als gewenst. Wij hebben er zin in en zijn heel benieuwd naar het beloop van deze samenwerking.

Met vriendelijke groet,
Tineke Schermerhorn

Verlag 2021 vleermuiswerkgroep

Het jaar begint voor ons zonder wintertellingen. Om niet het risico te lopen dat de Nederlandse vleermuizen met covid worden besmet door ons mensen, mogen we dit jaar de vleermuizen niet tellen in hun winterverblijfplaatsen. In de open lucht in de kasten kan dit natuurlijk wel, dus we tellen wel op de golfbaan en in Vechtenstein. Al jaren zijn we druk met het volgen van een kolonie 2kleurige vleermuizen in Maarssenbroek. Dit is voor Nederland een unieke vleermuissoort. Wieneke ontdekt in april dat er een is gevonden en naar de dierenopvang in Amsterdam is gebracht. De vleermuis is eind maart al gevonden op een plek waar wij nog nooit een 2kleurige hebben waargenomen. In de dagen daarna gaan we uitgebreid luisteren en kijken of we daar meer 2kleurigen horen of zien. We vinden helaas niets. De gevonden vleermuis knapt goed op en het idee is dat deze vleermuis een zendertje krijgt wanneer ze in Maarssenbroek wordt teruggeplaatst. Begin mei gaat het gebeuren, een aantal vleermuisvrijwilligers uit het hele land zet zich in om hier een succes van te maken. Op het zwembad in Maarssenbroek wordt een grote ontvangstmast geplaatst. Op de avond dat ze is gezenderd kan ze nog even worden gevolgd. In de dagen er na wordt er met ontvangstmasten gefietst en gelopen door Maarssenbroek, maar helaas wordt ze niet meer waargenomen. Ook de ontvangstmast op het zwembad ontvangt geen signalen meer. We gaan nog wel vaak in de buurt gewoon met onze batloggers aan de slag om de kolonie van 2kleurigen te zoeken. We horen er

regelmatig een of meerdere langskomen, maar vinden dit jaar geen kolonie. Wel genieten we weer van de prachtige dans van de foeragerende laatvliegers boven een voetbalveldje.

Begin juni gaan we mee met een zoektocht naar een kraamkolonie meervleermuizen in de buurt van Tienhoven en Westbroek. 'S avonds vinden we nog niets, maar iemand die ook bij zonsopkomst gaat zoeken vindt de verblijfplaats. Wij gaan 's avonds naar de aangegeven plaats en hebben daar een leuk contact met de bewoner en zien een grote groep meervleermuizen uitvliegen.

Eind augustus hebben we zoals gewoonlijk weer onze publieksexkursie op Nyenrode. We horen en zien zoals gewoonlijk veel vleermuizen en hebben een leuke groep belangstellenden, die we iets meer over deze wonderlijke dieren hebben kunnen vertellen.

De Bres

De Bresredactie is in dit jaar overgestapt op een ander opmaakprogramma "Affinity Publisher". En de redactie wil de volgende IVNers bedanken voor hun bijdrage. Onze vaste schrijvers John van Himbergen, Annelies Speksnijder, de Polderwachter, Ton Lindemann en Jaap Stavenuiter. En Truus Lefeber, Willemien Valewink, Jochem van Drimmelen, Tineke van Schooten, Kitty Goudzwaard, Bernadet Sijmons, Inez Kollaard, Hanni Meulemans, Klaas Koornwinder, Tineke Schermerhorn, Fons van Haelst, Joëlle Baijer, Titia Kan-Boot, Marijke Zoetelief.

De Commelinhof

2021 was een triest jaar voor de Commelinhof, geen bezoekers door het corona geweld. Een vervallen schuur die op instorten stond en een negatief oordeel van de gemeente over de conditie van de essen die in de hof staan. Resultaat, de schuur wordt in 2022 gesloopt door de gemeente en wij gaan op de vrijgekomen grond een aantal vruchtbomen plaatsen en een pad aanleggen dat geschikt is voor rolators en rolstoelen. Ook in 2022 worden de essen verwijderd waardoor er meer licht valt op de bodem zal vallen.

In 2003 heeft beeldend kunstenaar Marcel Blekendaal de polderwachter in het Hollandse landschap geïntroduceerd. Een boswachter zonder bos, maar met weilanden. De polderwachter maakt wandelingen in de polder, op klompen, met een polsstok. Als "beeldend kunstenaar" werkt hij aan de verbeelding van de polder. Niet met objecten, niet met schilderijen, maar met spannende verhalen en af en toe een indrukwekkende gebeurtenis. Uw "beeld van de polder" zal na de wandeling nooit meer hetzelfde zijn. De polderwachter is een wandelend kunstwerk en vertelt verhalen. Geïntroduceerd door zijn maker om het landschap niet verder in te vullen met fysieke objecten. De polderwachter is even aanwezig, werkt aan een imaginair beeld en verdwijnt dan weer. Hij laat niets anders achter dan zijn voetstappen.

Shit

Bij het doornemen van de stukjes die ik de laatste jaren heb geschreven valt op dat in bijna ieder stukje een hond voorbij komt. Althans, zijn uitwerpselen. En niet altijd in positieve zin. Vandaar dat ik in dit stukje ga proberen om de poep eens van een andere kant te bekijken.

Op zoek naar positieve poepverhalen kwam ik terecht bij een kennis van mij: Jeroen Helmer. "Poep is niet het einde, poep is het begin van alles!" zei hij laatst op Radio1. Al jaren is hij onderzoeker naar de wilde dieren in de natuurgebieden bij Nijmegen. Befaamd is zijn onderzoek naar de stierenkuilen van de Galloways in de Gelderse vallei. Daarbij kan Jeroen heel goed tekenen. Als je bijvoorbeeld zijn tekening van een koeienvlaai ziet dan gaat er een wereld voor je open. De vlaai wordt een idyllisch natuurgebied met bloemen en wilde dieren. Hij past zo in een serie safari-foto's.

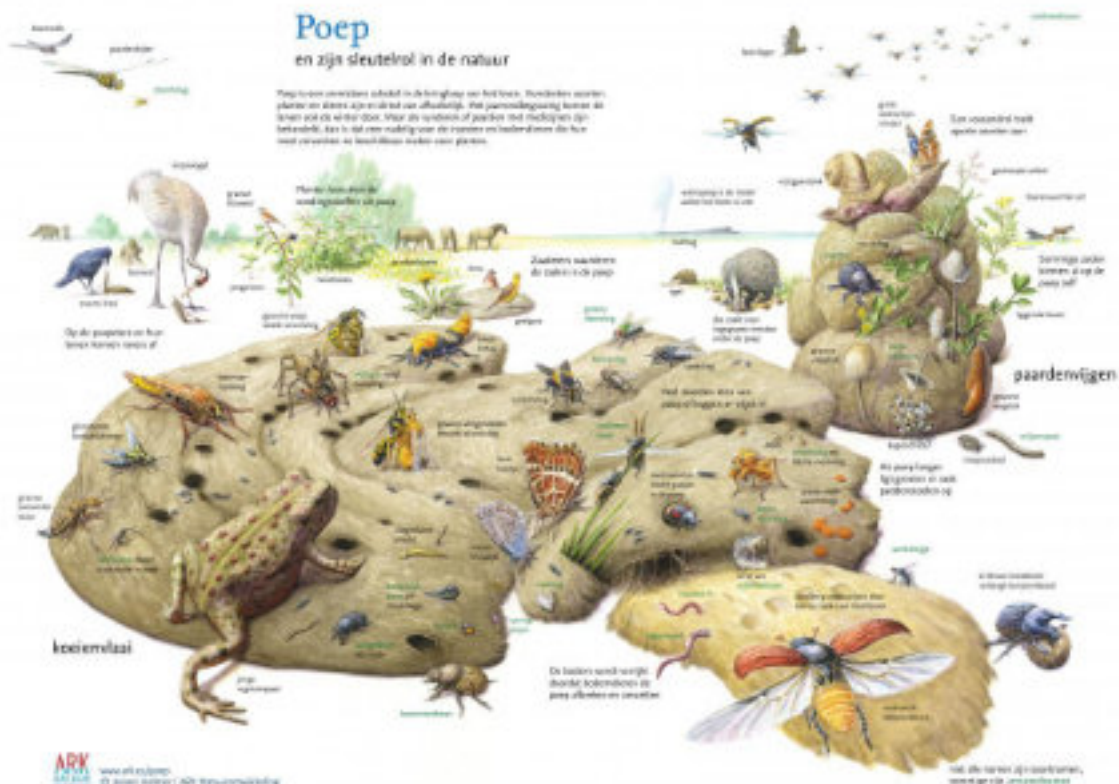
Opeens is het geen hoop stront meer maar een berglandschap waar verschillende kevers aan het werk zijn, waar insecten gangen maken voor hun eitjes en waar vogels hun voedsel vinden. En je ziet met eigen ogen dat de tactiek van de planten werkt: Je stopt je zaden in iets lekkers, dat 'lekkers' wordt opgegeten door een dier. Als dat dier dan ergens anders zijn keutel dropt, zijn jouw zaden verplaatst en zijn ze direct bij het deponeren voorzien van een flinke hoeveelheid mest. Topstrategie! Ik leg het de kinderen tijdens een les vaak als volgt

uit: als jij een appel eet, gooi je het klokhuis weg. Dat is niet wat de appelboom eigenlijk wil. Die heeft liever dat jij het klokhuis op eet, ook de zaadjes. En dan moet je de volgende ochtend niet naar het toilet gaan om te poepen maar ergens achter het huis in de bosjes gaan zitten. Daar maak je een appelboom heel blij mee. Dan volgt vaak de discussie of appelbomen iets kunnen 'willen' en of ze 'blij kunnen zijn' en hebben we het gelukkig niet meer over poepen in de bosjes.

De vergelijking tussen de vlaai en ons landschap gaat nog verder. Ook in de vlaai is het tegenwoordig niet meer zo idyllisch. Ook in de vlaai vinden ze sporen van gif en medicijnen. Ons overvloedige gebruik van bestrijdingsmiddelen zorgt er dus voor dat ze ook in onze natuurgebieden onkruid en ongedierte tegenaan. Heel fijn natuurlijk, dat is precies waarvoor we die middelen hebben bedacht, ware het niet dat 'onkruid en ongedierte' nogal subjectieve aanduidingen zijn waar wij mensen het al niet over eens zijn, laat staan dat het gif er onderscheid tussen kan maken.

En met het woord onderscheid is het cirkeltje weer rond: Dat is precies wat een hond vorige week met mijn stoep had gedaan. Dus toen ik weer hondenstront onder mijn schoenen vandaan stond te schrapen heb ik geprobeerd om met de poepzoekkaart het enthousiasme van Jeroen op deze klus over te brengen. Ik merk dat ik nog wel even moet oefenen.

Zoekkaart ARK.eu

Joop Bouwman

Op zaterdag 4 september jl. werden in het streekmuseum Vredegoed in Tienhoven de diploma's uitgereikt aan de 18 cursisten die met succes de IVN-natuurgidsenopleiding 2020/2021 hadden afgerond. De opleiding kwam tot stand op gezamenlijk initiatief van de IVN-afdelingen Vecht & Plassengebied en Nieuwegein- IJsselstein e.o. Na een grondige voorbereiding ging de cursus in januari 2020 van start, waarbij Joop optrad als cursusleider. Ruim een maand later brak de coronacrisis uit. Excursies werden mini-excursies en het gros van de lessen moest digitaal worden gegeven. Petje af voor het cursusteam en de cursisten dat de eindstreep toch gehaald werd. Joop heeft zelf in 2016/2017 de gidsenopleiding gevolgd en samen met Annelies Speksnijder de Vogelwerkgroep nieuw leven ingeblazen. Hij volgt verder Italiaanse les. Dit in combinatie met het Corona tijdperk bracht ons bij de Divina Commedia van Dante en de reis die Dante samen met Vigilius langs de galerijen van de hel voerde. Met boven de ingang van de hel de tekst: laat alle hoop varen gij die hierbinnen gaat. En aan het einde van de reis door de hel zagen zij de sterren weer. We hebben het er over, maar eerst de vraag hoe Joop nu terugkijkt op het verloop van de Natuurgidsencursus 2020/2021.

Joop: 'Na de start van de gidsenopleiding in januari 2020 begonnen in maart de eerste perikelen met het Coronavirus. We dachten toen nog dat het van voorbijgaande aard was, maar in april werden we gedwongen te stoppen. In september 2020 hebben we een herstart gemaakt met als onderkomen de grote zaal van de Emmaus in Haarzuilens. Ook dat bleek van korte duur te zijn, nadat grote groepen binnen niet meer samen mochten komen. Als cursusteam stonden we toen voor de vraag hoe houden we, als we doorgaan, de cursisten gemotiveerd en hoe borgen we de kwaliteit van de opleiding. We schakelden noodgedwongen over op Zoomsessies. Het gebruik van Zoom vormde niet het grootste probleem, dat waren de excursies op zaterdag. Vanaf dat moment bereidden voortaan twee of drie cursisten samen met de docent de

presentatie op Zoom voor; op die manier bleven de cursisten betrokken bij de les. De vorm is zo goed bevallen dat we er ook bij een volgende cursus zeker gebruik van zullen maken. Daarnaast waren er de 'vijf-minuten praatjes' die elke cursist hield over een zelfgekozen onderwerp en de groepspresentaties. Toen het kon werden er op één dag meerdere korte excursies gehouden zodat er meer cursisten aan bod kwamen. Het kennismakingsweekend werd tot twee keer toe uitgesteld en kon uiteindelijk aan het einde van de cursus, als afscheidswekend, in Drenthe gehouden worden. Om te zorgen dat de opleiding niet te lang duurde is de zomervakantie gebruikt om opdrachten en werkstukken af te maken. De diploma-uitreiking in de schaapsstal van Vredegoed was een feest'.

'Wij, Ineke van der Werven, Jan van Schooten en ik hebben na het afronden van de opleiding al het materiaal gerubriceerd en overwogen om in 2023 met een volgende cursus te starten. Voorwaarde daarbij is wel dat Coronaperikelen voorbij zijn'. Joop: 'Ik ben in 1954 in Vlaardingen geboren en tijdens mijn jeugd zijn we geregeld verhuisd. Mijn vader was landmeter van beroep, maar is uiteindelijk na vele jaren (zelf)studie in Groningen afgestudeerd als predikant. Zo gingen we toen ik vier was naar Veerveen in Oost-Groningen. Vanaf die tijd mocht hij als hulppredikant onder supervisie van een predikant taken uitvoeren zoals godsdienstles geven en begrafenissen begeleiden. Wanneer hij in een andere gemeente beroepen werd, verhuisden we. Zo kwamen we na Veerveen achtereenvolgens in Eerbeek, Rhenen, Wadenoijen, Ee en Velzen-Noord terecht. Het vele verhuizen heeft zeker invloed op me gehad; je moet steeds opnieuw vriendjes maken. De opvattingen van de inwoners van de gemeenten liepen nogal uiteen van streng tot ruimdenkend. En als zoon van een predikant wordt er altijd op je gelet. Het was verder een tijd dat een kind zich na school na een kopje thee, buiten maar moest vermaken'.

Joop: 'In Dokkum heb ik de Havo afgemaakt, om daarna in Amsterdam verpleegkunde te gaan studeren. Een toen nog in-service opleiding A-verpleegkunde, verzorgd door het Onze Lieve

Vrouwen Gasthuis (OLVG) naast het Oosterpark. De vrouwelijke studenten woonden in Huize Lydia, aan het Roelof Hartplein (in de buurt van het Museumplein) waar ook de theorielessen werden gegeven. Jongens woonden elders op kamers. Het was in die tijd ondenkbaar dat Jongens en meisjes samen in één huis woonden. Ik heb 20 jaar als verpleegkundige gewerkt. Daarna heb ik de lerarenopleiding Hbo-v gedaan en uiteindelijk onderwijskunde gestudeerd. Alles bij elkaar heb ik 25 jaar in het HBO gewerkt'.

'Ik ben bij het IVN gekomen omdat er op een dag in de krant een stuk stond over de start van een Natuurgidsenopleiding door het IVN. Truus Lefeber (mijn vrouw) had ooit toen de kinderen klein waren met plezier de opleiding gevolgd. Daarom besloten we de opleiding nu samen te gaan volgen en daar heb ik geen moment spijt van gehad. Een plek tegenover Fort Tienhoven waar ik regelmatig langsfietsde, had ik gekozen als terrein waarbij ik de natuur gedurende de 4 seizoenen zou volgen. Het terrein bleek totaal overwoekerd te zijn door braamstruiken die geen licht op de bodem doorlieten, waardoor er niets interessants groeide. Op advies van Willemien Valewink heb ik daarna voor de strook gekozen achter Gunterstein. Tijdens de opleiding liep ik samen met Annelies Speksnijder, Welmoed de Lang, Diego Rijneker en Jopie de Gans stage bij de vogelwerkgroep onder leiding van Arwin den Boer. Annelies en ik hadden wel interesse in- maar weinig kennis van vogels. De groep heeft als eindopdracht voor de opleiding in mei 2017 een vogelweekend op Texel georganiseerd. Na de opleiding zijn we als groep doorgegaan tot het Coronavirus uitbrak. Om de twee weken gingen we erop uit, soms onder deskundige begeleiding. Ondertussen is de groep uitgebreid met Rob Meijers, Jan Maasen, Adrie Oosterveen, Joelle Baaijens en Lidy de Pater. We kiezen elke keer een andere plek uit zoals het Leersumse veld, de Groene Jonker, Waverveen, de pier van Ijmuiden enz'.

Joop: 'Ik zit op Italiaanse les, waarbij het zowel om de taal, de cultuur van het land als het eten gaat. Om mijn taalvaardigheid te verbeteren heb ik in september op de fiets een rondreis door Italië

gemaakt. Omdat het me vooral om de taal ging en ik geen drie maanden wilde wegblijven, ben ik met de trein naar Milaan gegaan en van Milaan naar Rome gefietst. Van Rome over de Apennijnen naar de Adriatische zee en langs de kust via Ravenna - waar Dante Alighieri begraven is - naar Ferrara, de fietsstad van Italië, gefietst en vandaar met de trein terug naar huis. Van tevoren had ik een route van Camping naar Camping uitgestippeld en gedownload, waarbij ik per dag zo'n 100 km wilde fietsen, in totaal 1500 km.

Het was in september nog zo'n 36-37o dus het was soms wel even doorzetten. In juni 2022 wil ik in Bologna lessen gaan volgen, maar dan op een niveau hoger. Een andere hobby van me is gitaarspelen: ik speel klassiek gitaar niet in een bandje maar in een ensemble van de muziekschool dat zich richt op een klassiek repertoire. En één keer per twee weken krijg ik daarnaast les van een docent'.

Jaap Stavenuiter

P.S.
*Voor wie geen aardrijkskunde in het vakkenpakket had: Veelerveen, een lintdorp in Oost-Groningen en onderdeel van de gemeente Westerwolde. Wadenojen is een deelgemeente van Tiel en ligt ten westen van de gemeente Tiel aan de Linge.
Ee, een dorp met 834 inwoners, ligt ten oosten van Dokkum en maakt deel uit van de gemeente Noordoost Friesland.*

Het weer in de toekomst

Het IVN heeft ook het klimaat omarmd en komt zelfs met een klimaat cursus. Ik heb als weerman er geen enkele bemoeienis mee, maar neem u het komende jaar mee naar het fictieve klimaatbericht voor het het jaar

2072 opgesteld door de eveneens fictieve Europese weerdienst EuroMet. Het is een persoonlijke visie met een vertaling van de IPCC klimaatrapporten over het veranderende klimaat. Veel is echter ongewis, maar dat het ruig wordt is wel duidelijk. Laten we aannemen dat we dan in staat zijn om weersverwachtingen tot 3 maanden vooruit te kunnen maken. Alle goede voornemens ten spijt is het ons niet gelukt om het klimaat in toom te houden. Het is nu (2072) wereldwijd 3°-5°C warmer dan in 1990.

Lente verwachting voor 2072;
geldig voor de periode 1 maart t/m 31 mei.

Maart heeft een koude start met middagtemperaturen van rond de 10°C. Maar het is wel zonnig. Vanaf het midden van de maand liggen de temperaturen met 15°C op een normale waarde, maar nemen de regenkansen wel toe. Rond 20 maart wordt het even stormachtig en eind maart begin april lopen de temperaturen flink op en liggen de middagtemperaturen tussen de 25°C en 30°C. Half april worden er zware regen- en onweersbuien verwacht met mogelijk code oranje voor grote hoeveelheden neerslag in korte tijd en bovenmatige bliksem inslagen. Daarna is het tijdelijk wat minder warm, maar in de eerste helft van mei lopen de maxima lokaal al weer op tot boven de 35°C bij droog en zonnig weer. Een vroege 40°C, zoals op 2 mei 2066, wordt dit jaar niet gehaald. Het is daarbij erg schraal met groot gevaar voor flinke

bosbranden. Kortom, er ligt een extreem warm voorjaar in het verschiet met temperaturen die rond 2020 in de zomer zelfs nog niet normaal waren. En ook heel anders dan vorig jaar (2071) toen de temperaturen maar met moeite boven de 25°C uit kwamen maar er wel 495 mm regen viel, iets minder dan de helft van de gemiddelde jaarsom 1125 mm (over de normaalperiode 2041-2070).

Jaar van de merel

Het gaat niet goed met de merel, een van de talrijkste vogels in ons land. De afgelopen jaren nemen de aantallen gestadig af, vooral in het stedelijk gebied. Ook komen er waarschijnlijk te weinig jongen groot. In 2022 organiseren SOVON en Vogelbescherming het jaar van de merel waarin ze op zoek gaan naar de oorzaken van de afname van de aantallen.

De Merel is een van de meest talrijke broedvogels van Nederland. Sinds merels de menselijke omgeving verkenden als broedgebied, hebben ze zich hier met zeer groot succes op aangepast. Toch neemt de merel in recente jaren sterk af. Vanaf 2016 zelfs met bijna dertig procent. De recente uitbraak van het usutu-virus speelt hier zeker een rol in, maar er is meer aan de hand. Zo laten merels in de stad en in de bossen op arme zandgronden al langer een achteruitgang zien. Het is niet goed bekend waarom. Speelt een vermindering van de hoeveelheid groen in de stad misschien een rol en is er daardoor te weinig voedsel beschikbaar? Met de merel-

bessentelling proberen beide organisaties daar meer over te weten te komen.

Iedereen kan meedoen met het onderzoek. Een paar keer per week even in de tuin kijken is al voldoende. Je telt de merels in je tuin, op het balkon, of in het plantsoen waar je op uitkijkt.

Elke week noteer je op de website het maximum aantal merels dat je tegelijkertijd gezien hebt. En je vinkt aan waar ze van aten. Zaten ze in de sierappel? Wroetten ze in het gazon? Of lieten ze de lijsterbes deze week links liggen? Eenmalig registreer je welke voedselbronnen voor de merel allemaal in je tuin aanwezig zijn, zoals gazon, verschillende soorten besdragende heesters, of fruit.

Gedurende heel 2022 kun je wekelijks tellen. De resultaten van de telling geven waardevolle informatie over welke voedselbronnen door het jaar heen belangrijk zijn voor de Merel. De uitkomst van het onderzoek geeft dan ook direct praktische informatie over hoe je je tuin zo merelvriendelijk mogelijk inricht. Voor meer informatie en om mee te tellen ga naar <https://www.sovon.nl/nl/content/jaar-van-de-merel>

Bronnen:
SOVON Vogelbalans 2021, pag 9
Vogels 01/22, pag 19-21

'Bij grote dromen horen goede vrienden'

Het blad Mens en Natuur is een uitgave van het IVN. In het winternummer wordt onder de titel 'Bij grote dromen horen goede vrienden' aandacht geschonken aan de meerjarenvisie van het IVN met de mededeling dat er volgens de toekomstvisie ondubbelzinnig vol wordt ingezet op herstel van de verbinding tussen mens en natuur. Dat betekent een systeemverandering en daarvoor is samenwerking met andere partijen essentieel. Onder de noemer 'dossier' worden voorbeelden gegeven die het IVN zoekt. Om een indruk te geven heeft de redactie ter informatie hiervan twee hoofdstukken overgenomen, waarbij het laatste deel zeker tot discussie zal leiden. Benieuwd naar de meerjarenvisie? Kijk op ivn.nl/meerjarenvisie

Over de meerjarenvisie

Sinds 1 april 2021 is het IVN weer één organisatie, één vereniging. Deze meerjarenvisie schetst onze gezamenlijke stip op de horizon. Het is een uitnodiging aan alle IVN'ers en aan de hele samenleving om bij te dragen aan een meer natuurinclusief Nederland: een welvarende moderne samenleving waar we in elke levensfase dagelijks verbonden zijn met natuur. Zo'n samenleving komt alleen tot stand als we er samen aan werken: iedereen voor natuur. Ik kijk er dan ook naar uit om samen met jullie deze droom stap voor stap werkelijkheid te laten worden. Zodat we weer thuis komen in de natuur

Onze droom: een natuurinclusief Nederland

IVN wil in onze welvarende en hoogtechnologische samenleving de natuur terugbrengen in het dagelijks leven van de mensen, waardoor er ruimte komt voor alle soorten om op te bloeien. Hiermee dragen we bij aan een toekomst waarin mens en natuur weer in balans zijn met elkaar. Dit is hét moment om de balans tussen mens en natuur te herstellen. Daar is een transitie voor nodig (een structurele verandering). Met enkel vertellen dat we beter voor de natuur moeten zorgen slaan we de plank mis. Die boodschap lijkt al decennialang te weinig effect te hebben op de houding van

mensen ten opzichte van de natuur. Pas wanneer we ons verbonden voelen met de natuur, ontstaat betrokkenheid die nodig is om het verschil te maken. Die verbondenheid ontstaat in zeven stappen:

- 1 Nieuwsgierigheid wekken en aanwakkeren
- 2 Verwondering oproepen
- 3 Bewondering laten groeien
- 4 Waardering laten opkomen
- 5 Betrokkenheid kweken
- 6 Bezorgdheid doen groeien
- 7 Actie oproepen

Daarom brengen wij zoveel mogelijk mensen in contact met de natuur. Ons belangrijkste instrument hiervoor is natuurbeleving- en educatie. Dat begint met een zaadje planten in de kindertijd: door natuurbeleving op de kinderopvang en een groen schoolplein op de basisschool. Het strekt zich uit tot natuur in onze leef- en werkomgeving, vrijetijdsbesteding in de natuur en het bewustzijn dat natuur bijdraagt aan de gezondheid.

Een natuurinclusief Nederland betekent voor ons mensen in elke levensfase en op alle plekken verbonden zijn met natuur. Honderden natuurgidsen, natuurouders, natuurjuffen en -meesters geven hun grenzeloze kennis over de natuur met liefde en plezier door om de beweging kracht bij te zetten. We nodigen jou uit om mee te helpen aan een wereld waar mensen zich thuis voelen in de natuur. Waar het contact tussen mens en natuur weer vanzelfsprekend is.

Meer dan educatie

Om natuur weer in de harten van mensen te brengen gebruiken we naast natuureducatie ook andere methodes. In het programma 'De kracht van de groene vrijwilliger' onderscheiden we vier rollen voor groene vrijwilligers:

De natuurlijke rol van IVN. We laten kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen de natuur van dichtbij beleven en vertellen verhalen die raken.

Tellen

Als we de natuur beschermen dan is het belangrijk om te weten hoe het gaat met de soorten. IVN stimuleert tellen, onder ander tijdens de jaarlijkse vogeltelling.

Herstellen

Van oudsher werken IVN'ers in het landschap, bijvoorbeeld wilgen knotten of invasieve soorten verwijderen. Maar ook de natuurwerkweken voor jongeren van Woesteland en het verbeteren van stadsnatuur horen daarbij.

Opstellen en bellen

Veel IVN-afdelingen komen op lokaal niveau op voor de natuur. Ze doen aan lobby en beleidsbeïnvloeding en indien nodig worden er rechtszaken gevoerd.

Van oudsher hebben afdelingen de focus op natuur en zij zetten zich daarvoor op elk van de bovenstaande manieren in. Als IVN keren we met deze meerjarenvisie terug naar de basis. Tellen en herstellen worden weer onderdeel van ons repertoire. Iedereen zet zich in voor natuur en we streven naar natuur voor iedereen. Dat lukt alleen als we heel veel mensen op verschillende manieren voor natuur mobiliseren.

De redactie

Argio bruennichi

In de Molenpolder

Tijdens een excursie op het trilveen in de Molenpolder werden we op 8 augustus 2021 verrast door de vondst van een Wespspin, ook wel Wespenspin of Tijgerspin genoemd. De Wespspin is een relatieve nieuwkomer in Nederland. Vijftig jaar geleden was het nog een echte mediterrane spin. Na de eerste geregistreerde waarneming uit 1980 in Zuid-Limburg heeft de soort zich steeds meer naar het noorden uitgebreid en heden ten dage kan de

Wespspin in bijna heel Nederland worden aangetroffen.

De Wespspin is een spin uit de familie van de Aranaeidae, de wielwebspinnen. De benaming wielwebspin heeft natuurlijk alles te maken met de vorm van het web, zoals we dat kennen van de kruisspin. De naam Wespspin is een verwijzing naar het kleurenpatroon en de tekening van de spin, maar dan wel een verwijzing naar het uiterlijk van het vrouwtje. Ze heeft een zilvergrijze kop en een achterlijf met heldere gele, witte en zwarte banden. Bijzonder is dat de vrouwtjes

individueel herkenbaar zijn aan hun tekening. De vrouwelijke Wespspin kan wel 15-20 mm. lang worden. De mannetjes zijn veel kleiner, maximaal 5 mm. en hebben een dofbruine kleur, waardoor ze uiteraard veel moeilijker te vinden zijn. Met haar kleuren en strepen geeft de Wespspin een waarschuwing af aan predatoren; ze lijkt gevaarlijk te zijn, maar is dat helemaal niet, niet voor vogels, niet voor zoogdieren en niet voor mensen.

Het vrouwtje van de Wespspin hangt altijd met haar kop naar beneden in het web dat dicht

boven de grond tussen de vegetatie geweven wordt. Bij dreigend gevaar kan ze zich zeer snel in veiligheid brengen in een holletje dat ze zelf gebouwd heeft door grashalmen met spindraad te verbinden. Opvallend zijn de brede zig-zag banden die heel dicht geweven zijn en vanuit het centrum naar boven en beneden lopen. De brede baan wordt stabilimentum genoemd maar het is de vraag of er sprake is van extra stabiliteit van het web. Het zou mogelijk zijn dat de banden ultraviolet licht reflecteren, waardoor insecten aangetrokken worden.

Het voedsel van de Wesp spin bestaat voornamelijk uit springende en laagvliegende insecten. Opvallend is dat dit vaak grotere prooien zijn, zoals libellen, sprinkhanen en kevers. De meeste andere spinnen vangen kleinere prooien, zoals vliegen en muggen. Als een prooi gevangen is, wordt deze vaak ingesponnen. Bij voldoende voedselaanbod kunnen ingepakte prooien in het web blijven hangen en dienen als reservevoedsel. De Wesp spin kan zelf ook ten prooi vallen aan predatoren, voornamelijk vogels, waarbij meestal alleen jonge spinnetjes verorberd worden.

De volwassen vrouwtjes van de Wesp spin kun je vinden van juli tot in september, soms oktober. De mannetjes zijn er in juli en augustus. De grootste kans om het vrouwtje in het web te zien hangen, is overdag. De mannetjes zie je niet zo eenvoudig: die zitten meestal aan de rand van het web te wachten tot het vrouwtje geslachtsrijp is. Als je een mannetje vindt, is de kans groot dat deze een poot of een deel van een poot mist. Bij grensoverschrijdend gedrag aarzelt het vrouwtje niet de poten van het mannetje af te bijten. Als het vrouwtje paringsbereid is, kan het mannetje dit waarnemen aan de geur van het vrouwtje, veroorzaakt door feromonen. Ook kan het mannetje draden van het web in trilling brengen en zo het vrouwtje duidelijk maken dat hij geen prooi is. Toch loopt het voor het mannetje meestal niet goed af; als het vrouwtje na haar laatste vervelling paringsbereid is, toont het weinig agressie, maar na de paring wordt het agressieniveau snel weer hoog. In theorie zou het mannetje nog een tweede keer kunnen paren maar in de praktijk

is het feest voor het mannetje wel voorbij. Na de paring wordt hij meestal direct ingesponnen om later als voedselrijke snack voor het vrouwtje te dienen, wat uiteindelijk weer de ontwikkeling van het nageslacht ten goede komt.

Voordat het mannetje kan paren moet hij eerst spermatozoa die geproduceerd worden in de testikels, die zich in de buikholte bevinden, overbrengen naar het reservoir in zijn palporganen, tastorganen die ontwikkeld zijn uit monddelen. Hij spint eerst een klein webje waarop een druppel zaadvloeistof wordt geperst. Dan bevochtigt hij zijn palpen met zijn monddelen en dompelt deze dan in de druppel zaadvloeistof. Als alles dan gunstig verloopt, brengt het mannetje een spermapakketje in het geslachtsorgaan van het vrouwtje.

Ongeveer een maand nadat de paring heeft plaatsgevonden, vertoont het vrouwtje een gezwollen achterlijf door de honderden eitjes die ze geproduceerd heeft. De eieren worden veilig in een cocon tussen de vegetatie verstopt. Je zou verwachten dat het vrouwtje eerst een cocon spint, daarin de eitjes legt en dan de cocon afsluit. Verrassend genoeg is dat niet het geval. De spin begint met het spinnen van een dichtgeweven dekseltje tussen gesponnen draden. Dit dekseltje is licht van kleur. Hieronder wordt dan een ingewikkelde constructie gebouwd die een dicht netwerk vormt en

wat donkerder van kleur is. Deze constructie wordt verder verankerd. (Zie foto op de voorpagina.) Dan gaat de spin met de buik omhoog aan het matje hangen en begint eieren te leggen die door drukuitoefening van de spin vastplakken aan het matje. Daarna wordt er een laag om de eieren gesponnen en vervolgens wordt daaromheen de cocon gebouwd die ook weer verankerd wordt aan de vegetatie. Het hele proces wordt in een nacht voltooid. Het vrouwtje bewaakt de cocon vaak tot zij sterft. De jonge spinnetjes komen al in het najaar uit de eieren kruipen, maar verlaten de cocon pas in het volgende voorjaar.

Tot slot nog iets over de relatief snelle verspreiding van de Wesp spin vanuit het zuiden van Europa naar het noorden. Het is aannemelijk dat klimaatverandering hierbij een rol speelt. Maar ook als dat zo is dan nog moet die afstand overbrugd worden. Dit is mogelijk doordat spinnetjes één of meer draadjes spinnen die door wind en thermiek, met het spinnetje daaraan verbonden, worden meegevoerd om elders in de vegetatie te blijven hangen. Dit bijzondere fenomeen wordt 'ballooning' genoemd. De nieuwste onderzoeken hebben uitgewezen dat atmosferische elektrische velden hier ook een belangrijke rol in kunnen spelen.

Klaas Koornwinder

Vecht en plassen actief

Onze laatste wandeling in december 2021

Zondag 12 december gingen we nog met acht wandelaars een Groene Wissel lopen. We startten in Hollandse Rading om 11 uur en liepen over de Hengstenberg naar een zandverstuiving, waar veel berken staan met in de herfst Vliegenschimmelen. Via een klaphekje kwamen we in het Erfgooiersbos en liepen op de Hollandse Sloot, een oude grensweg tussen de Provincie Utrecht en N-Holland. We zagen een oude grenspaal. In het Maartendijkse bos kwamen we bij het pannenkoekenrestaurant De Paddestoel, daar konden we even droog koffie drinken. Via het Erfgooiersbos liepen we terug naar het Westen. Op een grote grasplek stond een modderig bankje, waar we even ons brood konden opeten. Via de Hengstenberg met veel Douglas sparren bereikten we het station Hollandse Rading halverwege de middag.

Willemien Valewink.

Op zoek naar fossielen in Utrecht.

Door Anne-Marie Beekman, namens de werkgroep Stadsnatuur

Ieder jaar organiseren we van de werkgroep Stadsnatuur een excursie langs fossielen in de binnenstad. We doen dat altijd in december omdat er dan wat minder te zien is in de natuur. Afgelopen december hadden we een mooi groepje deelnemers en we hadden er zin in. En toen kwam corona weer om de hoek kijken; de excursie was gepland op zondag, de vrijdag ervoor was er weer een persconferentie. We mochten maar met 4 personen bij elkaar zijn en met 2 gidsen was dat niet te doen. Dus moesten we weer een excursie afgelasten.

Dat zat ons niet lekker. Richard Tukker had bij het voorlopen al een eerste opzet voor een e-route gemaakt. Dus er waren al plannen voor een online-excursie. Bij onze vergadering van begin januari ontstond het plan om er een

sociale media-campagne van te maken. We zijn als werkgroep aanwezig op Instagram, Twitter en Facebook en hebben best wel wat volgers. Dus dat konden we inzetten. Ik was geïnspireerd door het Instagram-account van Hymenoptera_nev (Een werkgroep, onderdeel van de Nederlandse Entomologische Vereniging (NEV), die actief is op het gebied van natuurbehoud voor hymenoptera, ook wel vliesvleugeligen. (Zie ook <https://www.hymenovaria.nl>). Op dit account werd afgelopen juli een maand lang iedere dag een foto met omschrijving gepost van een wesp, met de hashtag #juliwesp. Nooit geweten dat er zoveel wespsoorten zijn!

Limonadewespen, sluipwespen, knotswespen, spinnendoders etc. Dat wilde ik ook. Iedere dag werd ons iets te veel, dus we hebben in de maand februari twee keer per week één of meer posts online gezet, met een foto van een fossielsoort met een omschrijving. En vaak met een adres erbij, zodat je de fossielen in het echt kan gaan bekijken. Daaraan gekoppeld de oproep aan onze volgers om zelf foto's in te sturen met de hashtag #stadsfossiel030

We hoopten op veel foto's die we dan konden doorplaatsen. Helaas viel het aantal reacties ons tegen. De paar die we binnenkregen (bedankt Marijke Zoetelief!) hebben we op onze eigen kanalen gepost en verder hebben we zelf om ons heen gekeken naar fossielen in onze eigen omgeving, en net gedaan of die van onze volgers kwamen.

Voor ons was dit een experiment. We hebben er vooral zelf veel lol aan gehad. In onze appgroep ontstonden discussies over welk fossiel dit nou weer kon zijn en we leerden er veel van. Niet alleen fossielen herkennen, maar ook hoe je een sociale media-campagne opzet.

- Maak het behapbaar voor degenen die de accounts beheren, we zijn allemaal vrijwilligers tenslotte.

- Een goede voorbereiding maakt het makkelijker het vol te houden. Ik had in januari alle foto's verzameld en de tekstjes geschreven, zodat ze alleen maar online hoefden te worden gezet.

- Kies een aansprekend onderwerp. Daar hebben we ons dit keer een beetje in vergist. We kregen, voor ons doen, veel reacties van media, maar van het publiek een stuk minder helaas.

Ondertussen zijn de coronamaatregelen versoepeld en kunnen we de excursie alsnog organiseren. Deze is zondag 20 maart gehouden in de Utrechtse binnenstad.

Over Fête de la Nature

Fête de la Nature is een grassroots natuurfestival. Er is niet één organisator van het festival, iedereen kan zelf een activiteit organiseren. In 2021 waren dat er wel 175! Van theater in de natuur tot een oogstfeest, van een vleermuisexcursie tot een hardlopedstrijd in het groen. Een groep enthousiastelingen haalde Fête de la Nature in 2014 naar Nederland en sinds 2020 helpt IVN Natuureducatie om Fête de la Nature mogelijk te maken. Daarvoor organiseerde IVN dit jaar o.a. meerdere inspiratiesessies voor IVN afdelingen en ontvingen deelnemende afdelingen allerlei digitale en gedrukte materialen om hun eigen natuurfestje te organiseren.

Drie afwisselende actiuteiten

Marijke organiseerde samen met een groepje gidsen op 5 september een activiteit bij een voedselbos. Toevallig viel deze dag in Utrecht samen met Gluren bij de Buren en Struinen in de Tuinen waardoor het ook nog eens een muzikaal natuurfestje werd. Marijke had voor deze middag drie activiteiten klaar staan die als een circuit uitgevoerd werden. Groepjes van 15 deelnemers gingen onder leiding van gidsen in drie rondes op onderzoek uit in de sloot, kregen een rondleiding in het voedselbos en plukten kruiden, bloemen en bessen voor de afsluitende high tea. Aan het eind hielden ze een wildpluk high tea met de eigen gemaakte kruidenthee en biologische taarten.

De werkgroepen in het Vecht en Plassengebied

Paddenstoelenwerkgroep

Contactpersoon:

Hanni Meulemans-Mik

Email: hannimik@xs4all.nl

In het najaar iedere vrijdagochtend op paddenstoelenjacht

Jeugdwerkgroep en scharrelkids

Contactpersoon: Marijke Zoetelief

Email: marijkezoetelief@gmail.com

Werkgroep Commelinhof

Contactpersoon: Minke Schröder-Baron

Email: minke.schroder@ziggo.nl

Gehele jaar iedere vrijdagochtend open voor onderhoud.

Voor het publiek op zondagmiddag van half februari tot half mei open.

Adres: Park Vechtenstein, Maarssen

Waterwerkgroep

Contactpersoon: Marijke Zoetelief

Email: marijkezoetelief@gmail.com

Vleermuizenwerkgroep

Contactpersoon: Hettie Luijten

Email: hettie.luijten@planet.nl

Wandelingenwerkgroep

Contactpersoon: Willemien

Valewink

Email: w.valewink@hetnet.nl

Werkgroep excursies

Contactpersoon: Dries Klooster

Email: dries.klooster@telfort.nl

Aanvraag excursies: Truus Lefeber

Email: truus.ivnvp@gmail.com

Vogelwerkgroep

Contactpersoon: Annelies

Speksnijder

Email: j.e.speksnijder@ziggo.nl

Werkgroep Stadsnatuur

Contactpersoon: Titia Kan-Boot

Email: titiakan@planet.nl

Werkgroep Geopark

Contactpersoon: Annelies

Speksnijder

Email: j.e.speksnijder@ziggo.nl

Werkgroep moestuinieren

Contactpersoon: Richard Tukker

Email: richard.tukker@ziggo.nl

Werkgroep natuurkoffer

Contactpersoon: Vacant

Het bestuur

Voorzitter: John van Himbergen

Email: johnvanhimbergen@yahoo.com

Secretaris: Truus Lefeber

Email: truus.ivnvp@gmail.com

Penningmeester: Terenia de Reus

Email: t.de.reus@xs4all.nl

Bankrekening: Triodosbank

NL28 TRIO 0788 8854 99 t.n.v.

IVN afd. Vecht en Plassengebied

Bestuursleden: Christian

Naethuys, Kees Goossen

Contactpersonen vanuit het bestuur naar de werkgroepen

John: natuurcursus, stadsnatuur,

Truus: NGO, vogel en vleermuis, excursies, wandelwerkgroep

Terenia: paddenstoelen,

Commelinhof

Christiaan: jeugd en waterwerk-

groep, tuinambassadeurs

Kees: communicatie

Vertrouwenspersoon

Tineke Schermerhorn

Haar emailadres is

vertrouwenspersoon@ivnvechtplas
sen.org

Nog wat werkgroepen

Werkgroep communicatie

Contactpersonen

De Bres: Jan van Schooten

Email: jcvanschooten@gmail.com

PR en communicatie:

Kees Goossen

Email: kees.goossen@planet.nl

Website: Richard Tukker

Email: richard.tukker@ziggo.nl

Social media: Richard Tukker

Email: richard.tukker@ziggo.nl

Cursuswerkgroepen

Werkgroep natuurcursus

Contactpersoon: Bernadet Sijmons

Email: inez.kollaard@planet.nl

Werkgroep Stadsnatuur

Contactpersoon: Joke van der Ham

Email: jh.ham@hccnet.nl

Werkgroep

Natuurguidsenopleiding

Contactpersoon: Joop Bouwman

Email: joopbouwman54@gmail.com

Van de leden- administratie

Beste mede IVN-ers,

In de afgelopen periode hebben wij weer vijf nieuwe leden mogen verwelkomen. Gelukkig voor deze mensen (en eindelijk ook de mensen, die zich in de coronaperiode hadden aangemeld) gaan de activiteiten weer allemaal door. Ik hoop dat iedereen daar volop van gaat genieten.

De nieuwe leden zijn:

Martijn Nobel

Hanneke Pronk

Monique van Daal

Jos Dirks

Peter van Rooijen

Ik wens jullie namens de andere leden van harte welkom en ik hoop dat jullie veel plezier zullen hebben van het lidmaatschap.

Van drie leden hebben we afscheid genomen in deze laatste periode.

Eugenie Weenink

Belangrijk in 2021

7 april

Algemene Ledenvergadering

Online media afdeling:

www.ivn.nl/vecht-en-plassengebied

www.facebook.com/ivnvechtplassen

<https://www.facebook.com/groups/292630307552505>

Stadsnatuur Utrecht:

www.ivn.nl/ivnstadutrecht

www.facebook.com/groups/ivnstadutrecht

www.instagram.com/ivnstadutrecht

www.twitter.com/ivnstadutrecht

Nldoet! dag in de COMMELINHOF

ivn natuur
educatie
Vecht en Plassengebied

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Aan de heer/mevrouw:

www.editoo.nl

Indien onbestelbaar dan graag retour zenden aan:
Ledenadministratie IVN Vecht en Plassengebied
T.a.v. Eugenie Weenink
Boomstede 505,
3608 BK Maarssen